EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) N:o 656/2014,

annettu 15 päivänä toukokuuta 2014,

Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtivan viraston koordinoiman operatiivisen yhteistyön puitteissa suoritettavaa ulkoisten merirajojen valvontaa koskevista säännöistä

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 77 artiklan 2 kohdan d alakohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä ([1]),

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Unionin ulkorajojen osalta unionin politiikan tavoitteena on varmistaa tehokas valvonta ulkorajojen ylittämisen yhteydessä muun muassa rajavalvonnan avulla ja samalla osaltaan huolehtia ihmishenkien suojelusta ja pelastamisesta. Rajavalvonnan tavoitteena on estää luvattomat rajanylitykset, torjua rajatylittävää rikollisuutta ja ottaa kiinni rajan sääntöjenvastaisesti ylittäneet henkilöt tai toteuttaa muita heihin kohdistettavia toimenpiteitä. Rajavalvonnalla olisi pystyttävä tehokkaasti estämään henkilöitä kiertämästä rajanylityspaikoilla tehtävät tarkastukset. Tämän vuoksi rajavalvontaa ei rajoiteta luvattomien rajanylitysyritysten havaitsemiseen, vaan se ulotetaan yhtä lailla esimerkiksi sellaisten alusten pysäyttämiseen, joiden epäillään yrittävän päästä unioniin joutumatta rajatarkastusten kohteeksi, sekä järjestelyihin, joilla pyritään vastaamaan merellä suoritettavan rajavalvontaoperaation aikana syntyviin tilanteisiin, kuten meripelastustilanteisiin, ja järjestelyihin, joiden tavoitteena on saattaa operaatio onnistuneesti päätökseen.

(2) Rajavalvontaa sekä turvapaikka- ja maahanmuuttoasioita koskevassa unionin politiikassa ja sen toteuttamisessa olisi noudatettava Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 80 artiklaan perustuvaa jäsenvaltioiden yhteisvastuun ja oikeudenmukaisen vastuunjaon periaatetta. Tämän politiikan yhteydessä hyväksyttyihin unionin säädöksiin on tarvittaessa sisällyttävä asianmukaisia toimenpiteitä kyseisen periaatteen toteuttamiseksi ja taakanjaon edistämiseksi muun muassa kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden vapaaehtoisin siirroin.

(3) Tämän asetuksen soveltamisala olisi rajattava koskemaan vain rajavalvontaoperaatioita, joita jäsenvaltiot toteuttavat meriulkorajoillaan neuvoston asetuksella (EY) N:o 2007/2004 ([2]) perustetun, Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtivan viraston, jäljempänä 'rajaturvallisuusvirasto', koordinoiman operatiivisen yhteistyön puitteissa. Tutkinta- ja rangaistustoimia säännellään kansallisella rikoslainsäädännöllä ja unionissa rikosasioissa tehtävän oikeudellisen yhteistyön alalla voimassa olevilla, keskinäistä oikeusapua koskevilla välineillä.

(4) Rajaturvallisuusvirasto vastaa jäsenvaltioiden operatiivisen yhteistyön koordinoinnista ulkorajavalvonnan alalla muun muassa rajavalvonnan osalta. Rajaturvallisuusviraston tehtävänä on myös jäsenvaltioiden avustaminen olosuhteissa, joissa ulkorajoilla tarvitaan teknistä lisäapua, ottaen huomioon myös se, että tiettyihin tilanteisiin saattaa liittyä humanitaarisia hätätilanteita ja meripelastustoimenpiteitä. Rajavalvontatoimet, joita jonkin jäsenvaltion meri-, maa- ja ilmayksiköt suorittavat toisten jäsenvaltioiden merirajoilla tai aavalla merellä osana rajaturvallisuusviraston koordinoimaa operatiivista yhteistyötä, sekä tällaisen yhteistyön lujittaminen entisestään edellyttävät erityisiä sääntöjä.

([1]) Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 16. huhtikuuta 2014 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 13. toukokuuta 2014.

([2]) Neuvoston asetus (EY) N:o 2007/2004, annettu 26 päivänä lokakuuta 2004, Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtivan viraston perustamisesta (EUVL L 349, 25.11.2004, s. 1).

(5) Yhteistyö rajanaapureina olevien kolmansien maiden kanssa on ratkaisevan tärkeää luvattomien rajanylitysten, rajatylittävän rikollisuuden sekä merellä tapahtuvien ihmishenkien menetysten estämiseksi. Sikäli kuin turvataan täysimääräisesti maahanmuuttajien perusoikeudet rajaturvallisuusvirasto voi tehdä asetuksen (EY) N:o 2007/2004 mukaisesti yhteistyötä kolmansien maiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa erityisesti riskianalyysin ja koulutuksen aloilla, ja sen olisi helpotettava jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välistä operatiivista yhteistyötä. Kun kolmansien maiden kanssa tehdään yhteistyötä näiden maiden alueella tai aluemerellä, jäsenvaltioiden ja rajaturvallisuusviraston olisi noudatettava normeja ja sääntöjä, jotka ovat vähintään unionin oikeudessa säädettyjen normien ja sääntöjen tasoisia.

(6) Euroopan rajavalvontajärjestelmän, jäljempänä 'Eurosur', joka on perustettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1052/2013 ([1]), tavoitteena on lisätä tiedonvaihtoa ja operatiivista yhteistyötä jäsenvaltioiden ja rajaturvallisuusviraston välillä. Näin varmistetaan, että jäsenvaltioiden tilannetietoisuus ja reaktiokyky paranevat huomattavasti, myös rajaturvallisuusviraston tuella, kun pyritään havaitsemaan, estämään ja torjumaan laitonta maahanmuuttoa ja rajatylittävää rikollisuutta sekä osaltaan huolehtimaan maahanmuuttajien suojelusta ja ihmishenkien pelastamisesta jäsenvaltioiden ulkorajoilla. Rajaturvallisuusviraston olisi rajavalvontaoperaatioita koordinoidessaan toimitettava jäsenvaltioille kyseisiä operaatioita koskevia tietoja ja analyysejä mainitun asetuksen mukaisesti.

(7) Tällä asetuksella korvataan neuvoston päätös 2010/252/EU ([2]), jonka Euroopan unionin tuomioistuin, jäljempänä 'unionin tuomioistuin', kumosi asiassa C-355/10 5 päivänä syyskuuta 2012 antamallaan tuomiolla. Mainitussa tuomiossa unionin tuomioistuin piti päätöksen 2010/252/EU vaikutukset voimassa, kunnes uudet säännöt tulevat voimaan. Siksi kyseisen päätöksen oikeusvaikutukset lakkaavat tämän asetuksen voimaantulopäivänä.

(8) Jäsenvaltioiden olisi merellä toteutettavissa rajavalvontaoperaatioissa täytettävä velvoitteensa, jotka perustuvat kansainväliseen oikeuteen, erityisesti Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimukseen, kansainväliseen yleissopimukseen ihmishengen turvallisuudesta merellä, kansainväliseen yleissopimukseen etsintä- ja pelastuspalvelusta merellä, kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaiseen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimukseen ja sen lisäpöytäkirjaan maitse, meritse ja ilmateitse tapahtuvan maahanmuuttajien salakuljetuksen kieltämisestä, pakolaisten oikeusasemaa koskevaan Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimukseen, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaan kansainväliseen yleissopimukseen, kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaiseen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimukseen, Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksia koskevaan yleissopimukseen ja muihin asian kannalta merkityksellisiin kansainvälisiin instrumentteihin.

(9) Rajaturvallisuusviraston olisi merellä toteutettavia rajavalvontaoperaatioita koordinoidessaan hoidettava tehtävänsä noudattamalla kaikilta osin asiaankuuluvaa unionin oikeutta, mukaan lukien Euroopan unionin perusoikeuskirja, jäljempänä 'perusoikeuskirja', sekä asiaankuuluvaa kansainvälistä oikeutta, erityisesti johdanto-osan 8 kappaleessa tarkoitettua kansainvälistä oikeutta.

(10) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 562/2006 ([3]) ja unionin oikeuden yleisten periaatteiden mukaisesti toimenpiteiden, joita valvontaoperaatiossa toteutetaan, olisi oltava oikeassa suhteessa tavoitteisiin, niiden olisi oltava syrjimättömiä ja niissä olisi kunnioitettava täysimääräisesti ihmisarvoa, perusoikeuksia sekä pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden oikeuksia, palauttamiskiellon periaate mukaan lukien. Jäsenvaltioita ja rajaturvallisuusvirastoa sitovat turvapaikkasäännöstön määräykset ja erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/32/EU ([4]) säännökset, jotka koskevat jäsenvaltioiden alueella, myös niiden rajoilla, aluevesillä tai kauttakulkualueilla, tehtyjä kansainvälistä suojelua koskevia hakemuksia.

(11) Tämän asetuksen soveltamisen ei olisi vaikutettava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/36/EU ([5]) soveltamiseen, erityisesti ihmiskaupan uhreille annettavan avun osalta.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1052/2013, annettu 22 päivänä lokakuuta 2013, Euroopan rajavalvontajärjestelmän (Eurosur) perustamisesta (EUVL L 295, 6.11.2013, s. 11).

([2]) Neuvoston päätös 2010/252/EU, annettu 26 päivänä huhtikuuta 2010, Schengenin rajasäännöstön täydentämisestä Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtivan viraston koordinoiman operatiivisen yhteistyön puitteissa suoritettavan ulkoisten merirajojen valvonnan osalta (EUVL L 111, 4.5.2010, s. 20).

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 562/2006, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2006, henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta yhteisön säännöstöstä (Schengenin rajasäännöstö) (EUVL L 105, 13.4.2006, s. 1).

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/32/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä (EUVL L 180, 29.6.2013, s. 60).

([5]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/36/EU, annettu 5 päivänä huhtikuuta 2011, ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä ihmiskaupan uhrien suojelemisesta ja neuvoston puitepäätöksen 2002/629/YOS korvaamisesta (EUVL L 101, 15.4.2011, s. 1).

(12) Tätä asetusta olisi sovellettava noudattaen täysimääräisesti perusoikeuskirjassa määriteltyä palauttamiskiellon periaatetta, sellaisena kuin sitä tulkitaan unionin tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä. Kyseisen periaatteen mukaisesti ketään henkilöä ei olisi laskettava maihin, pakotettava menemään maahan, ohjattava tai muutoin luovutettava sellaisen maan viranomaisille, jossa henkilö on esimerkiksi vakavassa vaarassa joutua kuolemanrangaistuksen, kidutuksen, vainon tai muun epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen kohteeksi tai jossa hänen henkensä tai vapautensa olisi uhattuna hänen rotunsa, uskontonsa, kansallisuutensa, seksuaalisen suuntautumisensa, tiettyyn sosiaaliryhmään kuulumisensa tai poliittisen mielipiteensä vuoksi tai josta hän on vakavassa vaarassa joutua karkotetuksi, palautetuksi tai rikoksen johdosta luovutetuksi toiseen maahan palauttamiskiellon periaatteen vastaisesti.

(13) Jäsenvaltiot eivät vapaudu unionin ja kansainväliseen oikeuteen perustuvista velvoitteistaan eivätkä etenkään palauttamiskiellon periaatteen noudattamisesta mahdollisella jäsenvaltion ja kolmannen maan välillä sovitulla järjestelyllä, jos jäsenvaltiot ovat tietoisia tai niiden pitäisi olla tietoisia siitä, että kyseisen kolmannen maan turvapaikkamenettelyssä ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto-olosuhteissa olevien puutteiden vuoksi on perusteltua syytä uskoa, että turvapaikanhakija on vakavassa vaarassa joutua kokemaan epäinhimillistä tai halventavaa kohtelua, tai ne ovat tietoisia tai niiden pitäisi olla tietoisia siitä, että kyseisen kolmannen maan käytäntönä on olla noudattamatta palauttamiskiellon periaatetta.

(14) Merellä toteutettavan rajavalvontaoperaation yhteydessä saatetaan joutua antamaan apua merihädässä oleville henkilöille. Kansainvälisen oikeuden mukaan kunkin valtion on velvoitettava lippunsa alla purjehtivan aluksen päällikkö auttamaan viipymättä merellä hengenvaarassa olevia henkilöitä ja kiirehtimään mahdollisimman nopeasti paikalle pelastamaan merihädässä olevia henkilöitä, jos se on mahdollista aiheuttamatta vakavaa vaaraa alukselle, miehistölle tai matkustajille. Tällaista apua olisi tarjottava riippumatta autettavien henkilöiden kansalaisuudesta tai asemasta taikka olosuhteista, joista henkilöt löydetään. Aluksen päällikköön ja miehistöön ei saisi kohdistaa rikosoikeudellisia seuraamuksia vain sillä perusteella, että he ovat pelastaneet merihädässä olevia henkilöitä ja toimittaneet heidät turvalliseen paikkaan.

(15) Jäsenvaltioiden olisi noudatettava velvoitetta auttaa merihädässä olevia henkilöitä meripelastustilanteisiin sovellettavien kansainvälisten välineiden määräysten ja perusoikeuksien suojelua koskevien vaatimusten mukaisesti. Tämä asetus ei saisi vaikuttaa meripelastusviranomaisten tehtäviin, joihin kuuluu muun muassa huolehtia koordinoinnista ja yhteistyöstä siten, että pelastetut henkilöt voidaan toimittaa turvalliseen paikkaan.

(16) Kun merioperaation toiminta-alue käsittää kolmannen maan meripelastustoimen vastuualueen, merioperaation suunnittelun yhteydessä olisi pyrittävä muodostamaan viestiyhteydet kyseisen kolmannen maan meripelastusviranomaisten kanssa ja siten varmistamaan, että kyseiset viranomaiset pystyvät toimimaan meripelastustoimen vastuualueellaan syntyvissä meripelastustilanteissa.

(17) Asetuksen (EY) N:o 2007/2004 mukaan rajaturvallisuusviraston koordinoimat rajavalvontaoperaatiot toteutetaan toimintasuunnitelman mukaisesti. Toimintasuunnitelmassa olisi merioperaatioiden osalta oltava erityistietoa toimivallan ja lainsäädännön soveltamisesta sillä maantieteellisellä alueella, jolla yhteinen operaatio, kokeiluhanke tai nopea interventio suoritetaan, mukaan lukien viittaukset alusten pysäyttämistä, meripelastusta ja maihin laskemista koskevaan unionin ja kansainväliseen oikeuteen. Toimintasuunnitelma olisi laadittava tämän asetuksen niiden säännösten mukaisesti, jotka koskevat pysäyttämistä, meripelastusta ja maihin laskemista rajaturvallisuusviraston koordinoimien merellä suoritettavien rajavalvontaoperaatioiden yhteydessä, ja ottaen huomioon kyseisen operaation erityisolosuhteet. Toimintasuunnitelman olisi sisällettävä menettelyjä, joiden avulla varmistetaan, että kansainvälistä suojelua tarvitsevat henkilöt, ihmiskaupan uhrit, ilman huoltajaa olevat alaikäiset ja muut heikommassa asemassa olevat henkilöt tunnistetaan ja että heille annetaan asianmukaista apua, mukaan lukien pääsy kansainvälisen suojelun piiriin.

(18) Asetuksen (EY) N:o 2007/2004 mukaisen käytännön mukaan vastaanottavaan jäsenvaltioon perustetaan kutakin merioperaatiota varten koordinointirakenne, johon kuuluu vastaanottavan jäsenvaltion virkamiehiä, vierailevia virkamiehiä ja rajaturvallisuusviraston edustajia, mukaan lukien yhteensovittamisesta vastaava rajaturvallisuusviraston virkamies. Tätä koordinointirakennetta, jota yleensä kutsutaan kansainväliseksi koordinointikeskukseksi, olisi käytettävä viestintäkanavana merioperaatiossa mukana olevien virkamiesten ja asianomaisten viranomaisten välillä.

(19) Tässä asetuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 ja 6 artiklassa sekä perusoikeuskirjassa tunnustettuja periaatteita, joita ovat erityisesti ihmisarvon kunnioittaminen, oikeus elämään, kidutuksen sekä epäinhimillisen tai halventavan kohtelun ja rangaistuksen kielto, ihmiskaupan kielto, oikeus vapauteen ja turvallisuuteen, oikeus henkilötietojen suojaan, oikeus turvapaikkaan ja suojeluun palauttamiselta ja karkottamiselta, palauttamiskiellon ja syrjimättömyyden periaatteet, oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja lapsen oikeudet. Jäsenvaltioiden ja rajaturvallisuusviraston olisi sovellettava tätä asetusta kyseisten oikeuksien ja periaatteiden mukaisesti.

(20) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitetta eli rajaturvallisuusviraston koordinoimina toimivien rajavartijoiden suorittamaa merirajojen valvontaa koskevien erityisten sääntöjen vahvistamista, koska jäsenvaltioilla on erilaiset lait ja käytännöt, vaan se voidaan operaatioiden monikansallisen luonteen vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

(21) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan. Koska tällä asetuksella kehitetään Schengenin säännöstöä, Tanska päättää mainitun pöytäkirjan 4 artiklan mukaisesti kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun neuvosto on hyväksynyt tämän asetuksen, saattaako se asetuksen osaksi kansallista lainsäädäntöään.

(22) Islannin ja Norjan osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin neuvoston sekä Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välisessä sopimuksessa viimeksi mainittujen osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen ([1]) ja jotka kuuluvat neuvoston päätöksen 1999/437/EY ([2]) 1 artiklan A kohdassa tarkoitettuun alaan.

(23) Sveitsin osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisessä sopimuksessa Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen ([3]) ja jotka kuuluvat päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan A kohdassa, tarkasteltuna yhdessä neuvoston päätöksen 2008/146/EY ([4]) 3 artiklan kanssa, tarkoitettuun alaan.

(24) Liechtensteinin osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin, Euroopan yhteisön, Sveitsin valaliiton ja Liechtensteinin ruhtinaskunnan välisessä pöytäkirjassa Liechtensteinin ruhtinaskunnan liittymisestä Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton väliseen sopimukseen Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen ([5]) ja jotka kuuluvat päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan A kohdassa, luettuna yhdessä neuvoston päätöksen 2011/350/EU ([6]) 3 artiklan kanssa, tarkoitettuun alaan.

([1]) EYVL L 176, 10.7.1999, s. 36.
([2]) Neuvoston päätös 1999/437/EY, tehty 17 päivänä toukokuuta 1999, tietyistä Euroopan unionin neuvoston, Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välillä näiden kahden valtion osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen tehdyn sopimuksen yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä (EYVL L 176, 10.7.1999, s. 31).
([3]) EUVL L 53, 27.2.2008, s. 52.
([4]) Neuvoston päätös 2008/146/EY, tehty 28 päivänä tammikuuta 2008, Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen, Sveitsin valaliiton osallistumista Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen koskevan sopimuksen tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta (EUVL L 53, 27.2.2008, s. 1).
([5]) EUVL L 160, 18.6.2011, s. 21.
([6]) Neuvoston päätös 2011/350/EU, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2011, Liechtensteinin ruhtinaskunnan liittymisestä Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton väliseen sopimukseen, joka koskee Sveitsin valaliiton osallistumista Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen, Euroopan unionin, Euroopan yhteisön, Sveitsin valaliiton ja Liechtensteinin ruhtinaskunnan välillä tehtävän pöytäkirjan tekemisestä Euroopan unionin puolesta, siltä osin kuin kyse on tarkastusten poistamisesta sisärajoilta ja henkilöiden liikkumisesta rajojen yli (EUVL L 160, 18.6.2011, s. 19).

(25) Tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joihin Yhdistynyt kuningaskunta ei osallistu neuvoston päätöksen 2000/365/EY [1] mukaisesti; Yhdistynyt kuningaskunta ei sen vuoksi osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Yhdistynyttä kuningaskuntaa eikä sitä sovelleta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

(26) Tällä asetuksella kehitetään Schengenin säännöstön niitä määräyksiä, joihin Irlanti ei osallistu neuvoston päätöksen 2002/192/EY [2] mukaisesti; Irlanti ei sen vuoksi osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Irlantia eikä sitä sovelleta Irlantiin,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan rajavalvontaoperaatioihin, joita jäsenvaltiot toteuttavat meriulkorajoillaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtivan viraston koordinoiman operatiivisen yhteistyön puitteissa.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1) ’rajaturvallisuusvirastolla’ asetuksella (EY) N:o 2007/2004 perustettua Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtivaa virastoa;

2) ’merioperaatiolla’ yhteistä operaatiota, kokeiluhanketta tai nopeaa interventiota, jonka jäsenvaltiot toteuttavat rajaturvallisuusviraston koordinoimana meriulkorajojensa valvomiseksi;

3) ’vastaanottavalla jäsenvaltiolla’ jäsenvaltiota, jossa merioperaatio toteutetaan tai josta käsin se käynnistetään;

4) ’osallistuvalla jäsenvaltiolla’ jäsenvaltiota, joka ei ole vastaanottava jäsenvaltio mutta joka osallistuu merioperaatioon antamalla käyttöön teknistä laitteistoa, Euroopan rajavartijaryhmien puitteissa toimivia rajavartijoita tai muuta asiaankuuluvaa henkilöstöä;

5) ’osallistuvalla yksiköllä’ vastaanottavan jäsenvaltion tai osallistuvan jäsenvaltion vastuulla toimivaa meri-, maa- tai ilmayksikköä, joka osallistuu merioperaatioon;

6) ’kansainvälisellä koordinointikeskuksella’ vastaanottavaan jäsenvaltioon merioperaation koordinointia varten perustettua koordinointirakennetta;

7) ’kansallisella koordinointikeskuksella’ asetuksen (EU) N:o 1052/2013 mukaisesti Euroopan rajavalvontajärjestelmää (Eurosur) varten perustettua kansallista koordinointikeskusta;

[1] Neuvoston päätös 2000/365/EY, tehty 29 päivänä toukokuuta 2000, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan pyynnöstä saada osallistua joihinkin Schengenin säännöstön määräyksiin (EYVL L 131, 1.6.2000, s. 43).

[2] Neuvoston päätös 2002/192/EY, tehty 28 päivänä helmikuuta 2002, Irlannin pyynnöstä saada osallistua joihinkin Schengenin säännöstön määräyksiin (EYVL L 64, 7.3.2002, s. 20).

8) ’toimintasuunnitelmalla’ asetuksen (EY) N:o 2007/2004 3 a ja 8 e artiklassa tarkoitettua toimintasuunnitelmaa;

9) ’aluksella’ mitä tahansa veteen tukeutuvaa kulkuvälinettä tai laitetta, mukaan lukien veneet, laivaveneet, kelluvat alustat, alukset ilman uppoumaa ja vesitasot, joita käytetään tai voidaan käyttää merellä;

10) ’kansallisuudettomalla aluksella’ alusta, joka on vailla kansallisuutta tai rinnastettavissa kansallisuutta vailla olevaan alukseen, jos mikään valtio ei ole myöntänyt alukselle oikeutta purjehtia lippunsa alla tai jos alus purjehtii kahden tai useamman valtion lipun alla ja käyttää lippuja itselleen edulliseksi katsomallaan tavalla;

11) ’maahanmuuttajien salakuljettamisesta tehdyllä pöytäkirjalla’ joulukuussa 2000 Palermossa Italiassa allekirjoitettua kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen lisäpöytäkirjaa maitse, meritse ja ilmateitse tapahtuvan maahanmuuttajien salakuljetuksen kieltämisestä;

12) ’turvallisella paikalla’ paikkaa, jossa pelastusoperaatioiden katsotaan päättyvän ja jossa pelastuneiden henki ei ole uhattuna, jossa heidän inhimilliset perustarpeensa voidaan täyttää ja josta voidaan tehdä järjestelyjä heidän kuljettamisekseen seuraavaan tai lopulliseen määränpäähän ottaen huomioon heille kuuluvien perusoikeuksien suojelu palauttamiskiellon periaatetta noudattaen;

13) ’pelastustoiminnan koordinointikeskuksella’ yksikköä, jonka tehtävänä on edistää meripelastustoimen tehokasta järjestämistä ja koordinoida meripelastusoperaatioiden toteuttamista etsintä- ja pelastuspalvelusta merellä tehdyssä kansainvälisessä yleissopimuksessa määritellyllä meripelastustoimen vastuualueella;

14) ’lisävyöhykkeellä’ Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksen 33 artiklassa määriteltyä aluemereen liittyvää virallisesti lisävyöhykkeeksi nimettyä vyöhykettä;

15) ’rantajäsenvaltiolla’ jäsenvaltiota, jonka aluemerellä tai lisävyöhykkeellä pysäyttäminen tapahtuu.

II LUKU

YLEISET SÄÄNNÖT

3 artikla

Turvallisuus merellä

Merioperaatioon liittyvät toimenpiteet on toteutettava niin, että pysäytettyjen tai pelastettujen henkilöiden, operaatioon osallistuvien yksiköiden ja kolmansien osapuolten turvallisuus varmistetaan kaikissa tilanteissa.

4 artikla

Perusoikeuksien suojelu ja palauttamiskiellon periaate

1. Ketään henkilöä ei pidä palauttamiskiellon periaatteen vastaisesti laskea maihin, pakottaa menemään maahan, ohjata tai muutoin luovuttaa sellaisen maan viranomaisille, jossa henkilö on esimerkiksi vakavassa vaarassa joutua kuolemanrangaistuksen, kidutuksen, vainon tai muun epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen kohteeksi tai jossa hänen henkensä tai vapautensa olisi uhattuna hänen rotunsa, uskontonsa, kansallisuutensa, seksuaalisen suuntautumisensa, tiettyyn sosiaaliryhmään kuulumisensa tai poliittisen mielipiteensä vuoksi tai josta hän on vakavassa vaarassa joutua karkotetuksi, palautetuksi tai rikoksen johdosta luovutetuksi toiseen maahan palauttamiskiellon periaatteen vastaisesti.

2. Kun merioperaation suunnittelun yhteydessä harkitaan mahdollisuutta maihin laskemiseen kolmannessa maassa, vastaanottavan jäsenvaltion on otettava osallistuvien jäsenvaltioiden ja rajaturvallisuusviraston kanssa koordinoidusti huomioon kyseisen kolmannen maan yleinen tilanne.

Kolmannen maan yleisen tilanteen arvioinnin on perustuttava useista eri lähteistä kuten muilta jäsenvaltioilta, unionin elimiltä ja virastoilta sekä asiaankuuluvilta kansainvälisiltä järjestöiltä saatuihin tietoihin, ja siinä voidaan ottaa huomioon maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita koskevien, unionin oikeuden mukaisten ja unionin varoin toteutettujen sopimusten ja hankkeiden olemassaolo. Tämän arvioinnin on oltava osa toimintasuunnitelmaa, se on toimitettava osallistuville yksiköille ja se on saatettava tarpeen mukaan ajan tasalle.

Pysäytettyjä tai pelastettuja henkilöitä ei saa laskea maihin, pakottaa menemään maahan, ohjata tai muuten luovuttaa kolmannen maan viranomaisille, jos vastaanottava jäsenvaltio tai osallistuvat jäsenvaltiot ovat tietoisia tai niiden pitäisi olla tietoisia siitä, että kyseisen kolmannen maan käytäntönä on toimia 1 kohdassa kuvatulla tavalla.

3. Rajoittamatta 3 artiklan soveltamista osallistuvien yksiköiden on merioperaation aikana, ennen kuin pysäytetyt tai pelastetut henkilöt lasketaan maihin, pakotetaan menemään maahan, ohjataan tai muutoin luovutetaan kolmannen maan viranomaisille, ja ottaen huomioon kyseisen kolmannen maan yleistä tilannetta koskeva 2 kohdan mukainen arviointi käytettävä kaikki keinot pysäytettyjen tai pelastettujen henkilöiden tunnistamiseksi, arvioitava heidän henkilökohtainen tilanteensa, annettava heille tieto heidän määränpäästään tavalla, jonka kyseiset henkilöt ymmärtävät tai heidän voidaan kohtuudella olettaa ymmärtävän, sekä annettava heille mahdollisuus ilmoittaa syyt, joiden vuoksi he uskovat, että maihin laskeminen ehdotetussa paikassa johtaisi palauttamiskiellon periaatteen rikkomiseen.

Tätä varten toimintasuunnitelmassa on annettava lisätietoja, tarvittaessa esimerkiksi vastaanottavien ja osallistuvien jäsenvaltioiden maissa olevien lääkintähenkilöstön, tulkkien, oikeudellisten neuvonantajien ja muiden asiaankuuluvien asiantuntijoiden saatavuudesta. Jokaiseen osallistuvaan yksikköön on kuuluttava vähintään yksi henkilö, jolla on perustasoinen ensiapukoulutus.

Jäljempänä 13 artiklassa tarkoitettuun kertomukseen on vastaanottavien ja osallistuvien jäsenvaltioiden toimittamien tietojen pohjalta sisällytettävä lisätietoja tapauksista, joissa maihin laskeminen on tapahtunut kolmansissa maissa, ja siitä, miten osallistuvat yksiköt ovat soveltaneet tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädettyjen menettelyjen kutakin osaa palauttamiskiellon periaatteen noudattamisen varmistamiseksi.

4. Osallistuvien yksiköiden on koko merioperaation ajan otettava huomioon lasten, myös ilman huoltajaa olevien alaikäisten, ihmiskaupan uhrien, välitöntä lääkintäapua tarvitsevien, vammaisten, kansainvälistä suojelua tarvitsevien sekä muiden erityisen haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden erityistarpeet.

5. Merioperaation aikana saatujen henkilötietojen vaihto kolmansien maiden kanssa tämän asetuksen soveltamiseksi on rajattava tiukasti siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä, ja toteutettava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY [1], neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS [2] sekä asiaan liittyvien kansallisten tietosuojasäännösten mukaisesti.

Merioperaation aikana saatujen, pysäytettyjä tai pelastettuja henkilöitä koskevien henkilötietojen vaihto kolmansien maiden kanssa on kiellettyä, jos on olemassa vakava vaara, että palauttamiskiellon periaatetta ei noudateta.

6. Osallistuvien yksiköiden on tehtäviään suorittaessaan kunnioitettava täysimääräisesti ihmisarvoa.

7. Tätä artiklaa on sovellettava kaikkiin jäsenvaltioiden tai rajaturvallisuusviraston tämän asetuksen mukaisesti toteuttamiin toimenpiteisiin.

---

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY, annettu 24 päivänä lokakuuta 1995, yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31).

[2] Neuvoston puitepäätös 2008/977/YOS, tehty 27 päivänä marraskuuta 2008, rikosasioissa tehtävässä poliisi- ja oikeudellisessa yhteistyössä käsiteltävien henkilötietojen suojaamisesta (EUVL L 350, 30.12.2008, s. 60).

8. Merioperaatioon osallistuville rajavartijoille ja muulle henkilöstölle on annettava koulutusta, joka kattaa asiaan liittyvät perusoikeuksia koskevat määräykset sekä pakolaisoikeuden ja meripelastustoimintaa koskevan kansainvälisen oikeudellisen järjestelmän säännökset asetuksen (EY) N:o 2007/2004 5 artiklan toisen kohdan mukaisesti.

III LUKU

ERITYISET SÄÄNNÖT

5 artikla

Havaitseminen

1. Kun havaitaan alus, jonka epäillään kuljettavan henkilöitä, jotka kiertävät tai aikovat kiertää tarkastukset rajanylityspaikoilla, tai alus, jonka epäillään osallistuvan maahanmuuttajien salakuljettamiseen meritse, osallistuvien yksiköiden on aluksen tunnistetietojen ja kansallisuuden selvittämiseksi ja lisätoimiin ryhtymistä odotettaessa tarkkailtava kyseistä alusta turvallisen välimatkan päästä kaikkia asianmukaisia varotoimia noudattaen. Osallistuvien yksiköiden on koottava ja viipymättä ilmoitettava kansainväliselle koordinointikeskukselle alusta koskevat tiedot, mukaan lukien mahdollisuuksien mukaan tiedot aluksella olevien henkilöiden tilanteesta ja erityisesti siitä, ovatko he välittömässä hengenvaarassa tai onko aluksella välitöntä lääkintäapua tarvitsevia. Kansainvälisen koordinointikeskuksen on välitettävä nämä tiedot vastaanottavan jäsenvaltion kansalliselle koordinointikeskukselle.

2. Jos alus on saapumassa tai saapunut merioperaatioon osallistumattoman jäsenvaltion aluemerelle tai lisävyöhykkeelle, osallistuvien yksiköiden on kerättävä ja ilmoitettava kyseistä alusta koskevat tiedot kansainväliselle koordinointikeskukselle, jonka on välitettävä nämä tiedot kyseisen jäsenvaltion kansalliselle koordinointikeskukselle.

3. Osallistuvien yksiköiden on kerättävä ja ilmoitettava tiedot kaikista aluksista, joiden epäillään harjoittavan kyseisen merioperaation kohdealaan kuulumatonta laitonta toimintaa merellä, kansainväliselle koordinointikeskukselle, jonka on välitettävä nämä tiedot asianomaisen jäsenvaltion kansalliselle koordinointikeskukselle.

6 artikla

Pysäyttäminen aluemerellä

1. Kun on perusteltua syytä epäillä, että alus saattaa kuljettaa vastaanottavan jäsenvaltion tai osallistuvan naapurijäsenvaltion aluemerellä henkilöitä, jotka aikovat kiertää tarkastukset rajanylityspaikoilla, tai että se osallistuu maahanmuuttajien salakuljettamiseen meritse, kyseisen jäsenvaltion on annettava osallistuville yksiköille lupa toteuttaa yksi tai useampi seuraavista toimenpiteistä:

a) tietojen ja asiakirjojen pyytäminen aluksen omistuksesta, rekisteröinnistä ja aluksen matkaan liittyvistä seikoista sekä aluksella olevien henkilöiden henkilöllisyydestä, kansalaisuudesta ja muista asiaankuuluvista seikoista, kuten siitä, onko aluksella välitöntä lääkintäapua tarvitsevia, ja aluksella oleville henkilöille ilmoittaminen, etteivät he ehkä saa lupaa rajan ylittämiseen;

b) aluksen pysäyttäminen, alukselle nouseminen ja aluksen, sen lastin ja aluksella olevien henkilöiden tarkastaminen sekä aluksella olevien henkilöiden kuulusteleminen ja heille ilmoittaminen, että aluksen päällystöä saatetaan rangaista matkan mahdollistamisesta.

2. Mikäli nämä epäilykset voidaan vahvistaa näytön perusteella, kyseinen vastaanottava jäsenvaltio tai osallistuva naapurijäsenvaltio voi antaa osallistuville yksiköille luvan toteuttaa yksi tai useampi seuraavista toimenpiteistä:

a) aluksen takavarikointi ja sillä olevien henkilöiden ottaminen kiinni;

b) aluksen määrääminen muuttamaan reittiään siten, että se poistuu aluemereltä tai lisävyöhykkeeltä tai välttyy saapumasta niille, ja sen saattaminen tai seuraaminen, kunnes saadaan varmistus siitä, että se pysyy osoitetulla reitillä;

c) aluksen tai sillä olevien henkilöiden ohjaaminen rantajäsenvaltioon toimintasuunnitelman mukaisesti.

3. Kaikkien 1 tai 2 kohdan mukaisesti toteutettujen toimenpiteiden on oltava oikeasuhteisia eikä niissä saa ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän artiklan tavoitteiden saavuttamiseksi.

4. Edellä olevan 1 ja 2 kohdan soveltamiseksi vastaanottavan jäsenvaltion on annettava osallistuvalle yksikölle kansainvälisen koordinointikeskuksen välityksellä asianmukaiset ohjeet.

Osallistuvan yksikön on ilmoitettava vastaanottavalle jäsenvaltiolle kansainvälisen koordinointikeskuksen kautta, jos aluksen päällikkö pyytää ilmoittamaan asiasta lippuvaltion diplomaattiselle edustajalle tai konsulivirkamiehelle.

5. Kun on perusteltua syytä epäillä kansallisuudettoman aluksen kuljettavan henkilöitä, jotka aikovat kiertää tarkastukset rajanylityspaikoilla, tai osallistuvan maahanmuuttajien salakuljettamiseen meritse, sen vastaanottavan jäsenvaltion tai osallistuvan naapurijäsenvaltion, jonka aluemerellä tämä kansallisuudeton alus pysäytetään, on annettava lupa yhteen tai useampaan 1 kohdassa säädettyyn toimenpiteeseen, ja se voi antaa luvan yhteen tai useampaan 2 kohdassa säädettyyn toimenpiteeseen. Vastaanottavan jäsenvaltion on annettava osallistuvalle yksikölle kansainvälisen koordinointikeskuksen välityksellä asianmukaiset ohjeet.

6. Kaikki operatiiviset toimet merioperaatioon osallistumattoman jäsenvaltion aluemerellä on toteutettava kyseisen jäsenvaltion luvalla. Vastaanottavan jäsenvaltion on annettava osallistuvalle yksikölle kansainvälisen koordinointikeskuksen välityksellä ohjeet kyseisen jäsenvaltion sallimista toimista.

7 artikla

Pysäyttäminen aavalla merellä

1. Kun on perusteltua syytä epäillä aluksen osallistuvan aavalla merellä maahanmuuttajien salakuljettamiseen meritse, osallistuvien yksiköiden on lippuvaltion luvalla toteutettava maahanmuuttajien salakuljetuksen kieltämisestä tehdyn lisäpöytäkirjan ja tarpeen mukaan kansallisen ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti vähintään yksi seuraavista toimenpiteistä:

a) tietojen ja asiakirjojen pyytäminen aluksen omistuksesta, rekisteröinnistä ja aluksen matkaan liittyvistä seikoista sekä aluksella olevien henkilöiden henkilöllisyydestä, kansalaisuudesta ja muista asiaankuuluvista seikoista, kuten siitä, onko aluksella välitöntä lääkintäapua tarvitsevia;

b) aluksen pysäyttäminen, alukselle nouseminen ja aluksen, sen lastin ja aluksella olevien henkilöiden tarkastaminen sekä aluksella olevien henkilöiden kuulusteleminen ja heille ilmoittaminen, että aluksen päällystöä saatetaan rangaista matkan mahdollistamisesta.

2. Mikäli nämä epäilykset voidaan vahvistaa näytön perusteella, osallistuvat yksiköt voivat toteuttaa yhden tai useamman seuraavista toimenpiteistä lippuvaltion luvalla maahanmuuttajien salakuljetuksen kieltämisestä tehdyn lisäpöytäkirjan ja tarpeen mukaan kansallisen ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti:

a) aluksen takavarikointi ja sillä olevien henkilöiden ottaminen kiinni;

b) aluksen varoittaminen ja sen kieltäminen saapumasta aluemerelle tai lisävyöhykkeelle sekä aluksen pyytäminen tarvittaessa muuttamaan reittiään siten, että se välttyy saapumasta aluemerelle tai lisävyöhykkeelle;

c) aluksen tai sillä olevien henkilöiden ohjaaminen kolmanteen maahan tai aluksen tai sillä olevien henkilöiden luovuttaminen kolmannen maan viranomaisille;

d) aluksen tai sillä olevien henkilöiden ohjaaminen vastaanottavaan jäsenvaltioon tai osallistuvaan naapurijäsenvaltioon.

3. Kaikkien 1 tai 2 kohdan mukaisesti toteutettujen toimenpiteiden on oltava oikeasuhteisia eikä niissä saa ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän artiklan tavoitteiden saavuttamiseksi.

4. Edellä olevan 1 ja 2 kohdan soveltamiseksi vastaanottavan jäsenvaltion on annettava osallistuvalle yksikölle kansainvälisen koordinointikeskuksen välityksellä asianmukaiset ohjeet.

5. Jos alus purjehtii vastaanottavan jäsenvaltion tai osallistuvan jäsenvaltion lipun alla tai käyttää vastaanottavan jäsenvaltion tai osallistuvan jäsenvaltion rekisteröintitunnusta, kyseinen jäsenvaltio voi vahvistettuaan aluksen kansallisuuden antaa luvan yhteen tai useampaan 1 ja 2 kohdassa säädettyyn toimenpiteeseen. Vastaanottavan jäsenvaltion on tällöin annettava osallistuvalle yksikölle kansainvälisen koordinointikeskuksen välityksellä asianmukaiset ohjeet.

6. Jos alus purjehtii merioperaatioon osallistumattoman jäsenvaltion tai kolmannen maan lipun alla tai käyttää merioperaatioon osallistumattoman jäsenvaltion tai kolmannen maan rekisteröintitunnusta, joko vastaanottavan jäsenvaltion tai osallistuvan jäsenvaltion – riippuen siitä, kumman osallistuva yksikkö on pysäyttänyt kyseisen aluksen – on ilmoitettava asiasta lippuvaltiolle, pyydettävä vahvistus rekisteröinnistä ja, jos kansallisuudesta saadaan vahvistus, pyydettävä lippuvaltiota toteuttamaan toimenpiteitä, joilla estetään sen aluksen käyttö maahanmuuttajien salakuljettamiseen. Mikäli lippuvaltio on haluton tai kykenemätön toimimaan suoraan tai sen jäsenvaltion avustuksella, johon osallistuva yksikkö kuuluu, kyseisen jäsenvaltion on pyydettävä lippuvaltiolta lupa 1 ja 2 kohdassa säädettyjen toimenpiteiden toteuttamiseksi. Vastaanottavan jäsenvaltion tai osallistuvan jäsenvaltion on ilmoitettava kansainväliselle koordinointikeskukselle kaikesta yhteydenpidosta lippuvaltion kanssa sekä suunnitelluista toimista tai toimenpiteistä, joihin lippuvaltio on antanut luvan. Vastaanottavan jäsenvaltion on tällöin annettava osallistuvalle yksikölle kansainvälisen koordinointikeskuksen välityksellä asianmukaiset ohjeet.

7. Jos on perusteltua syytä epäillä, että vieraan valtion lipun alla purjehtivalla tai lippuaan näyttämästä kieltäytyvällä aluksella on tosiasiassa sama kansallisuus kuin operaatioon osallistuvalla yksiköllä, kyseisen osallistuvan yksikön on varmistuttava aluksen oikeudesta purjehtia käyttämänsä lipun alla. Tätä varten se voi lähestyä epäiltyä alusta. Jos aihetta epäilyksiin on edelleen olemassa, yksikön on tehtävä aluksella lisätarkastus, joka on suoritettava mahdollisimman hienovaraisesti.

8. Jos on perusteltua syytä epäillä, että vieraan valtion lipun alla purjehtivalla tai lippuaan näyttämästä kieltäytyvällä aluksella on tosiasiassa vastaanottavan jäsenvaltion tai osallistuvan jäsenvaltion kansallisuus, osallistuvan yksikön on varmistuttava aluksen oikeudesta purjehtia käyttämänsä lipun alla.

9. Jos 7 tai 8 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa aluksen kansallisuutta koskevat epäilyt osoittautuvat perustelluiksi, kyseinen vastaanottava jäsenvaltio tai kyseinen osallistuva jäsenvaltio voi antaa luvan yhteen tai useampaan 1 ja 2 kohdassa säädettyyn toimenpiteeseen. Vastaanottavan jäsenvaltion on tällöin annettava osallistuvalle yksikölle kansainvälisen koordinointikeskuksen välityksellä asianmukaiset ohjeet.

10. Alusta on tarkkailtava turvallisen välimatkan päästä odotettaessa lippuvaltiolta lupaa ryhtyä muihin toimenpiteisiin tai jos lupaa ei ole saatu. Ilman lippuvaltion nimenomaista lupaa ei saa ryhtyä muihin toimenpiteisiin kuin niihin, jotka ovat välttämättömiä välittömän hengenvaaran välttämiseksi, tai niihin, jotka perustuvat asiaankuuluviin kahden- tai monenvälisiin sopimuksiin.

11. Kun on perusteltua syytä epäillä kansallisuudettoman aluksen osallistuvan maahanmuuttajien salakuljettamiseen meritse, osallistuva yksikkö voi nousta alukselle ja tutkia sen kansallisuudettomuuden tarkistamiseksi. Mikäli nämä epäilykset voidaan vahvistaa näytön perusteella, osallistuvan yksikön on ilmoitettava asiasta vastaanottavalle jäsenvaltiolle, joka voi suoraan tai sen jäsenvaltion avustuksella, johon osallistuva yksikkö kuuluu, toteuttaa 1 ja 2 kohdassa säädettyjä tarkoituksenmukaisia lisätoimenpiteitä kansallisen ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

12. Jäsenvaltion, jonka osallistuva yksikkö on toteuttanut toimenpiteen 1 kohdan mukaisesti, on ilmoitettava nopeasti lippuvaltiolle toimenpiteen tuloksista.

13. Vastaanottavaa jäsenvaltiota tai osallistuvaa jäsenvaltiota kansainvälisessä koordinointikeskuksessa edustava kansallinen virkamies on vastuussa viestinnän helpottamisesta kyseisen jäsenvaltion asiasta vastaavien viranomaisten kanssa haettaessa lupaa tarkistaa aluksen oikeus purjehtia käyttämänsä lipun alla tai lupaa toteuttaa 1 ja 2 kohdassa säädettyjä toimenpiteitä.

14. Jos syyt epäillä aluksen osallistuvan maahanmuuttajien salakuljettamiseen aavalla merellä osoittautuvat perusteettomiksi tai jos osallistuvalla yksiköllä ei ole lainkäyttövaltaa mutta on edelleen perusteltua epäillä aluksen kuljettavan henkilöitä, jotka aikovat päästä jäsenvaltion rajalle ja kiertää tarkastukset rajanylityspaikoilla, alusta on edelleen seurattava. Kansainvälisen koordinointikeskuksen on ilmoitettava aluksen tiedot niiden jäsenvaltioiden kansalliselle koordinointikeskukselle, joita kohden alus ohjataan.

8 artikla

Pysäyttäminen lisävyöhykkeellä

1. Edellä 6 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyt toimenpiteet on toteutettava vastaanottavan jäsenvaltion tai osallistuvan naapurijäsenvaltion lisävyöhykkeellä mainittujen kohtien sekä kyseisen artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti. Edellä 6 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu lupa voidaan antaa ainoastaan toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen asiaan liittyvien lakien ja määräysten rikkomisen ehkäisemiseksi kyseisen jäsenvaltion alueella tai aluemerellä.

2. Edellä 6 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyjä toimenpiteitä ei saa toteuttaa merioperaatioon osallistumattoman jäsenvaltion lisävyöhykkeellä ilman kyseisen jäsenvaltion lupaa. Kansainväliselle koordinointikeskukselle on ilmoitettava kaikesta yhteydenpidosta kyseisen jäsenvaltion kanssa sekä sen luvalla toteutetuista toimista. Jos kyseinen jäsenvaltio ei anna lupaa ja kun on perusteltuja syitä epäillä aluksen kuljettavan henkilöitä, jotka aikovat päästä jäsenvaltion rajalle, sovelletaan 7 artiklan 14 kohtaa.

3. Jos lisävyöhykkeen läpi kulkee kansallisuudeton alus, sovelletaan 7 artiklan 11 kohtaa.

9 artikla

Meripelastustilanteet

1. Jäsenvaltioiden on noudatettava velvoitettaan antaa apua kaikille merihädässä oleville aluksille tai henkilöille, ja niiden on varmistettava merioperaation aikana, että niiden osallistuvat yksiköt noudattavat kyseistä velvoitetta kansainvälisen oikeuden mukaisesti ja perusoikeuksia kunnioittaen. Apua on tarjottava riippumatta tällaisen henkilön kansalaisuudesta tai asemasta taikka olosuhteista, joista henkilö löydetään.

2. Merioperaation aikana mahdollisesti syntyviä meripelastustilanteita varten toimintasuunnitelmaan on sisällytettävä asiaan liittyvän, myös meripelastusta koskevan kansainvälisen oikeuden mukaisesti vähintään seuraavat säännökset:

a) Jos osallistuvilla yksiköillä on syytä uskoa, että ne ovat kohdanneet merioperaation aikana alusta tai aluksella olevia henkilöitä koskevan epävarmuus-, hälytys- tai hätätilanteen, niiden on nopeasti välitettävä kaikki saatavilla olevat tiedot sille pelastustoiminnan koordinointikeskukselle, joka vastaa meripelastustoimen vastuualueesta, jossa tilanne ilmenee, ja niiden on oltava kyseisen pelastustoiminnan koordinointikeskuksen käytettävissä.

b) Osallistuvien yksiköiden on ilmoitettava kansainväliselle koordinointikeskukselle mahdollisimman pian kaikista yhteydenotoista pelastustoiminnan koordinointikeskukseen ja toimista, joihin ne ovat ryhtyneet.

c) Aluksen tai aluksella olevien henkilöiden katsotaan olevan epävarmuustilanteessa erityisesti,

   i) jos henkilö on ilmoitettu kadonneeksi tai alus on myöhässä; tai

   ii) jos henkilöltä tai alukselta ei saada odotettua ilmoitusta sijainnista tai turvallisuudesta.

d) Aluksen tai aluksella olevien henkilöiden katsotaan olevan hälytystilanteessa erityisesti,

i) jos epävarmuustilanteen jälkeen henkilöön tai alukseen ei onnistuta saamaan yhteyttä ja muihin asiaankuuluviin lähteisiin osoitetut tiedustelut eivät tuota tulosta; tai

ii) jos on saatu tietoa, joka viittaa siihen, että aluksen toimintakyky on heikentynyt mutta ei kuitenkaan siinä määrin, että hätätilanne on todennäköinen.

e) Aluksen tai aluksella olevien henkilöiden katsotaan olevan hätätilanteessa erityisesti,

i) jos saadaan vahvistus tiedolle, että henkilö tai alus on vaarassa ja tarvitsee välitöntä apua; tai

ii) jos hälytystilanteen jälkeen uudet tuloksettomat yritykset saada yhteyttä henkilöön tai alukseen ja laajemmat tuloksettomat tiedustelut viittaavat mahdollisuuteen, että kysymyksessä on hätätilanne; tai

iii) jos saadaan tietoa, joka viittaa siihen, että aluksen toimintakyky on heikentynyt siinä määrin, että hätätilanne on todennäköinen.

f) Osallistuvien yksiköiden on sen arvioimiseksi, onko alus epävarmuus-, hälytys- tai hätätilanteessa, otettava huomioon kaikki asiaan liittyvät tiedot ja havainnot ja välitettävä ne toimivaltaiselle pelastustoiminnan koordinointikeskukselle, mukaan lukien tiedot ja havainnot siitä,

i) onko esitetty avunpyyntö, joskaan hätätilanteen olemassaoloa ei määritellä yksinomaan tällaisen pyynnön perusteella;

ii) onko alus merikelpoinen ja kuinka todennäköistä on, ettei se pysty pääsemään lopulliseen määränpäähänsä;

iii) mikä on aluksella olevien henkilöiden määrä suhteessa aluksen tyyppiin ja kuntoon;

iv) onko aluksella riittävästi tarvikkeita, kuten polttoainetta, vettä ja elintarvikkeita, jotta se pääsee rannikolle asti;

v) onko aluksella pätevä miehistö ja päällystö;

vi) onko aluksella toimivat turvallisuus-, navigointi- ja viestintälaitteet;

vii) onko aluksella välitöntä lääkintäapua tarvitsevia henkilöitä;

viii) onko aluksella kuolleita henkilöitä;

ix) onko aluksella lapsia tai raskaana olevia naisia;

x) millaiset ovat sää- ja meriolosuhteet, mukaan lukien säätiedotukset ja merisäätiedotukset.

g) Odottaessaan pelastustoiminnan koordinointikeskuksen ohjeita osallistuvien yksiköiden on ryhdyttävä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin asianomaisten henkilöiden turvallisuuden varmistamiseksi.

h) Kun aluksen katsotaan olevan epävarmuus-, hälytys- tai hätätilanteessa, mutta aluksella olevat henkilöt kieltäytyvät avusta, osallistuvan yksikön on ilmoitettava asiasta toimivaltaiselle pelastustoiminnan koordinointikeskukselle ja noudatettava sen antamia ohjeita. Osallistuvan yksikön on edelleen täytettävä huolehtimisvelvollisuutensa tarkkailemalla alusta ja toteuttamalla kaikki toimenpiteet, joita kyseisten henkilöiden turvallisuus edellyttää, välttäen kuitenkin toimia, jotka saattavat pahentaa tilannetta tai lisätä loukkaantumis- tai kuolintapausten määrää.

i) Jos meripelastustoimen vastuualueesta vastaavan kolmannen maan pelastustoiminnan koordinointikeskus ei reagoi osallistuvan yksikön välittämiin tietoihin, kyseisen yksikön on otettava yhteyttä vastaanottavan jäsenvaltion pelastustoiminnan koordinointikeskukseen, ellei kyseinen osallistuva yksikkö katso, että jokin muu kansainvälisesti hyväksytty pelastustoiminnan koordinointikeskus pystyy ottamaan meripelastustilanteen koordinoinnin paremmin hoitaakseen.

Toimintasuunnitelma voi sisältää yksityiskohtia, joissa on otettu huomioon kyseisen merioperaation olosuhteet.

3. Jos meripelastustilanne on saatu päätökseen, osallistuvan yksikön on jatkettava merioperaatiota neuvotellen kansainvälisen koordinointikeskuksen kanssa.

10 artikla

Maihin laskeminen

1. Toimintasuunnitelmaan on sisällytettävä kansainvälisen oikeuden mukaisesti ja perusoikeuksia noudattaen vähintään seuraavat merioperaatiossa pysäytettyjen tai pelastettujen henkilöiden maihin laskemista koskevat yksityiskohtaiset järjestelyt:

a) jos kyseessä on 6 artiklan 1, 2 tai 6 kohdassa taikka 8 artiklan 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu pysäyttäminen aluemerellä tai lisävyöhykkeellä, maihin laskemisen on tapahduttava rantajäsenvaltiossa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 6 artiklan 2 kohdan b alakohdan soveltamista;

b) jos kyseessä on 7 artiklassa tarkoitettu pysäyttäminen aavalla merellä, maihin laskeminen voi tapahtua siinä kolmannessa maassa, josta aluksen oletetaan lähteneen. Jos tämä ei ole mahdollista, maihin laskemisen on tapahduttava vastaanottavassa jäsenvaltiossa;

c) jos kyseessä on 9 artiklassa tarkoitettu meripelastustilanne ja rajoittamatta pelastustoiminnan koordinointikeskuksen vastuuta, vastaanottavan jäsenvaltion ja osallistuvien jäsenvaltioiden on tehtävä toimivaltaisen pelastustoiminnan koordinointikeskuksen kanssa yhteistyötä turvallisen paikan löytämiseksi, ja kun toimivaltainen pelastustoiminnan koordinointikeskus osoittaa tällaisen turvallisen paikan, niiden on varmistettava pelastettujen henkilöiden nopea ja tehokas maihin laskeminen.

Jos ei ole mahdollista järjestää osallistuvan yksikön vapauttamista 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta sitä koskevasta velvoitteesta, sille on annettava lupa laskea pelastetut henkilöt maihin vastaanottavassa jäsenvaltiossa, niin pian kuin se on kohtuudella toteutettavissa ottaen huomioon pelastettujen henkilöiden turvallisuus ja osallistuvan yksikön oma turvallisuus.

Maihin laskemista koskevista yksityiskohtaisista järjestelyistä ei saa johtua velvoitteita jäsenvaltioille, jotka eivät osallistu merioperaatioon, elleivät ne nimenomaisesti anna lupaa toimenpiteiden toteuttamiseen aluemerellään tai lisävyöhykkeellään 6 artiklan 6 kohdan tai 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Toimintasuunnitelma voi sisältää yksityiskohtia, joissa on otettu huomioon kyseisen merioperaation olosuhteet.

2. Osallistuvien yksiköiden on ilmoitettava kansainväliselle koordinointikeskukselle 4 artiklassa tarkoitetuista henkilöistä, ja kansainvälisen koordinointikeskuksen on välitettävä nämä tiedot sen maan toimivaltaisille kansallisille viranomaisille, jossa maihin laskeminen toteutetaan.

Toimintasuunnitelman on sisällettävä niiden toimivaltaisten kansallisten viranomaisten yhteystiedot, jotka toteuttavat tarkoituksenmukaiset jatkotoimet.

11 artikla

Asetuksen (EY) N:o 2007/2004 muuttaminen

Lisätään asetuksen (EY) N:o 2007/2004 3 a artiklan 1 kohdan j alakohdan ja 8 e artiklan 1 kohdan j alakohdan loppuun virke seuraavasti:

”Tältä osin toimintasuunnitelma on laadittava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 656/2014 (*) mukaisesti.

(*) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 656/2014, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtivan viraston koordinoiman operatiivisen yhteistyön puitteissa suoritettavaa ulkoisten merirajojen valvontaa koskevista säännöistä (EUVL L 189, 27.6.2014, s. 93).”

12 artikla

Solidaarisuusmekanismit

1. Jäsenvaltion, joka on joutunut äkillisen ja poikkeuksellisen paineen alaiseksi ulkorajallaan, on voitava pyytää

a) Euroopan rajavartijaryhmien käyttöönottoa asetuksen (EY) N:o 2007/2004 8 a artiklan mukaisesti antamaan nopeaa operatiivista apua kyseiselle jäsenvaltiolle;

b) rajaturvallisuusvirastolta teknistä ja operatiivista apua asetuksen (EY) N:o 2007/2004 8 artiklan mukaisesti saadakseen tukea asioissa, jotka koskevat koordinointia jäsenvaltioiden välillä ja/tai asiantuntijoiden lähettämistä avustamaan toimivaltaisia kansallisia viranomaisia;

c) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 515/2014 ([1]) 14 artiklan mukaisesti hätäapua kiireellisiin erityistarpeisiin vastaamista varten hätätilanteen sattuessa.

2. Jäsenvaltion, johon kohdistuu voimakas maahanmuuttopaine, joka asettaa kiireellisiä vaatimuksia sen vastaanottotiloille ja turvapaikkajärjestelmille, on voitava pyytää

a) Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirastoa lähettämään turvapaikka-asioiden tukiryhmä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 439/2010 ([2]) 13 artiklan mukaisesti tarjoamaan asiantuntemusta esimerkiksi tulkkauspalvelujen, alkuperämaita koskevien tietojen sekä turvapaikkahakemusten käsittelyn ja hallinnoinnin osalta;

b) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 516/2014 ([3]) 21 artiklan mukaisesti hätäapua kiireellisiin erityistarpeisiin vastaamista varten hätätilanteen sattuessa.

13 artikla

Kertomus

1. Rajaturvallisuusvirasto antaa Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle kertomuksen tämän asetuksen täytäntöönpanosta viimeistään 18 päivänä heinäkuuta 2015 ja sen jälkeen kerran vuodessa.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 515/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, ulkorajojen ja viisumipolitiikan rahoitusvälineen perustamisesta osana sisäisen turvallisuuden rahastoa ja päätöksen N:o 574/2007/EY kumoamisesta (EUVL L 150, 20.5.2014, s. 143).

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 439/2010, annettu 19 päivänä toukokuuta 2010, Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston perustamisesta (EUVL L 132, 29.5.2010, s. 11).

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 516/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston perustamisesta, neuvoston päätöksen 2008/381/EY muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätösten N:o 573/2007/EY ja N:o 575/2007/EY ja neuvoston päätöksen 2007/435/EY kumoamisesta (EUVL L 150, 20.5.2014, s. 168).

2. Kertomuksen on sisällettävä kuvaus rajaturvallisuusviraston tämän asetuksen soveltamiseksi toteuttamista menettelyistä merioperaatioiden aikana ja tiedot asetuksen soveltamisesta käytännössä, mukaan lukien yksityiskohtaiset tiedot perusoikeuksien kunnioittamisesta ja asetuksen vaikutuksista perusoikeuksiin, sekä mahdollisista onnettomuustilanteista.

IV LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

14 artikla

Päätöksen 2010/252/EU vaikutukset

Päätöksen 2010/252/EU oikeusvaikutukset lakkaavat tämän asetuksen voimaantulopäivästä.

15 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti.

Tehty Brysselissä 15 päivänä toukokuuta 2014.

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*
M. SCHULZ	D. KOURKOULAS